

HOTĂRÂRE

privind controlul constituționalității unor prevederi din articolele 189 alin.(3) lit.f), 307 alin.(2) lit.c), 327 alin.(2) lit.c), 329 alin.(1) și alin.(2) lit.b) și din articolul 335 alin.(1¹) din Codul penal (sesizările nr.151g/2018, nr.172g/2018, nr.174g/2018, nr.175g/2018, nr.183g/2018, nr.186g/2018, nr.189g/2018, nr.191g/2018, nr.193g/2018, nr.198g/2018, nr.200g/2018, nr.203g/2018, nr.211g/2018, nr.212g/2018, nr.2g/2019, nr.21g/2019, nr.35g/2019, nr.49g/2019, nr.62g/2019, nr.105g/2019, nr.109g/2019, nr.120g/2019, nr.140a/2019 și nr.159g/2019)

nr. 24 din 17.10.2019

Monitorul Oficial nr.338-343/207 din 15.11.2019

* * *

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, judecând în componența:
dlui Vladimir ȚURCAN, președinte,
dlui Eduard ABABEI,
dnei Domnica MANOLE,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, judecători,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările depuse pe 30 octombrie 2018, 21 noiembrie 2018, 22 noiembrie 2018, 28 noiembrie 2018, 3 decembrie 2018, 5 decembrie 2018, 6 decembrie 2018, 11 decembrie 2018, 13 decembrie 2018, 17 decembrie 2018, 27 decembrie 2018, 2 ianuarie 2019, 1 februarie 2019, 20 februarie 2019, 5 martie 2019, 29 martie 2019, 29 mai 2019, 5 iunie 2019, 20 iunie 2019, 26 iulie 2019 și 5 septembrie 2019,

Înregistrate pe aceleași date,
Examinând sesizările menționate în ședință publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,
Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află excepțiile de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal al Republicii Moldova](#), ridicate de către dl avocat Igor Gargaun, în dosarul nr.1-716/2017; de către dl judecător Eugeniu Beșelea, în dosarul nr.1-325/2019, aflate pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani; de către dl avocat Gheorghe Ulianovschi, în dosarele nr.1-187/2017 și nr.1-86/2017; de către dl Mihail Moraru, parte în dosarul nr.1-84/2017; de către dna avocat Svetlana Coșneanu, în dosarul nr.1-85/2017; de către dl avocat Marin Afanas, în dosarul nr.1-74/2017; de către dl avocat Vadim Marchitan, în dosarul nr.1-103/2017; de către dl avocat Victor Mazniuc, în dosarul nr.1-133/2017; de către dl avocat Ivan Turceac, în dosarul nr.1-255/2017; de către dl avocat Ion Malanciuc, în dosarul nr.1-35/2017, și de către dl avocat Marcel Gîscă, în dosarul nr.1-36/2017, aflate pe rolul Judecătoriei

Chișinău, sediul Ciocana.

2. La originea cauzei se află excepțiile de neconstituționalitate a articolului 327 alin.(2) lit.c) din [Codul penal al Republicii Moldova](#), ridicate de către dl avocat Valentin Mocanu, în dosarul nr.1-85/2018, pendinte la Judecătoria Strășeni, sediul central; de către dl avocat Alexandru Iachimciuc, în dosarul nr.1-763/2015, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru; de către dl avocat Marin Domete, în dosarul nr.1-805/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, și de către dl avocat Vasile Nicoară, în dosarul nr.1-909/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, și în dosarul nr.1ra-53/2019, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

3. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) și a literei b) din alin.(2) al aceluiași articol din [Codul penal](#), ridicată de către dl avocat Constantin Lazari, în dosarul nr.1a-1948/2018, pendinte la Curtea de Apel Chișinău. Excepția de neconstituționalitate a articolului 329 alin.(2) lit.b) a mai fost ridicată de către dl avocat Nicolae Baban, în dosarul nr.1-296/2018 pendinte la Judecătoria Edineț, sediul central; de către dl avocat Sergiu Guțu, în dosarul 1-128/2018, pendinte la Judecătoria Soroca, sediul Florești, și de către dl avocat Vitalie Tihon, în dosarul nr.1-1360/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

4. De asemenea, la originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 335 alin.(1¹) din [Codul penal](#), ridicată de către dl avocat Vitalie Șleahtițki, în dosarul nr.1-689/2017, aflat pe rolul Judecătoriei Bălți, sediul central.

5. La originea cauzei se află și sesizarea depusă la Curtea Constituțională de către dl Vladimir Bolea, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, privind controlul constituționalității articolului 189 alin.(3) lit.f) din [Codul penal](#).

6. Sesizările au fost depuse la Curtea Constituțională pe 30 octombrie 2018, 21 noiembrie 2018, 22 noiembrie 2018, 28 noiembrie 2018, 3 decembrie 2018, 5 decembrie 2018, 6 decembrie 2018, 11 decembrie 2018, 13 decembrie 2018, 17 decembrie 2018, 27 decembrie 2018, 2 ianuarie 2019, 1 februarie 2019, 20 februarie 2019, 5 martie 2019, 29 martie 2019, 29 mai 2019, 5 iunie 2019, 20 iunie 2019, 26 iulie 2019 și 5 septembrie 2019, în baza articolului 135 alin.(1) literele a) și g) din [Constituție](#).

7. Având în vedere faptul că sesizările abordează probleme similare, Curtea a decis conexarea lor într-un singur dosar, în baza articolului 43 din [Codul jurisdicției constituționale](#), atribuindu-i numărul „151g/2018”.

8. Pe 15 octombrie 2019, dl avocat Gheorghe Ulianovschi a depus la Curtea Constituțională o cerere, prin care a solicitat verificarea constituționalității articolului 307 alin.(1) din [Codul penal](#). În acest sens, autorul cererii a făcut trimitere la articolul 6 alin.(2) și (3) din [Codul jurisdicției constituționale](#), potrivit cărora „Curtea Constituțională își stabilește ea însăși limitele de competență. Curtea Constituțională poate pronunța o hotărâre și în privința altor acte normative a căror constituționalitate depinde în întregime sau parțial de constituționalitatea actului contestat”.

9. În procesul examinării sesizărilor, Curtea Constituțională a solicitat opiniile Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Procuraturii Generale, Consiliului Superior al Magistraturii și Curții Supreme de Justiție.

10. În cadrul ședinței publice a Curții, excepția de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#) a fost susținută de către dl avocat Gheorghe Ulianovschi, autor al sesizărilor nr.151g/2018 și nr.186g/2018. De asemenea, excepția de neconstituționalitate a articolului 327 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#) a fost susținută de către dl avocat Vasile Nicoară, autor al sesizărilor nr.183g/2018 și nr.21g/2019. Excepția de neconstituționalitate a textului „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) și a literei b) din alin.(2) al aceluiași articol din [Codul penal](#) a fost susținută de dl avocat Constantin Lazari. Excepția de neconstituționalitate a articolului 189 alin.(3) lit.f) din [Codul penal](#) fost susținută de către reprezentantul dlui Vladimir Bolea, dl avocat Alexandru Bot.

11. Parlamentul a fost reprezentat de către dl Valeriu Kuciuk, șef al Serviciului reprezentare la Curtea Constituțională și la organele de drept din cadrul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat de către dl Laurențiu Hadîrcă, secretar de stat în cadrul Ministerului Justiției.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiilor principale

1. Circumstanțele cauzei penale nr.1-187/2017

12. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află cauza penală de învinuire a dlui Serghei Popovici de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 307 alin.(2) lit.c) [*Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii soldată cu urmări grave*] din [Codul penal](#)

13. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Gheorghe Ulianovschi a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

14. Prin încheierea din 23 octombrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

2. Circumstanțele cauzei penale nr.1-84/2017

15. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află cauza penală de învinuire a dlui Mihail Moraru de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 307 alin.(2) lit.c) [*Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii soldată cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

16. În cadrul examinării cauzei, dl Mihail Moraru a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

17. Prin încheierea din 19 noiembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

3. Circumstanțele cauzei penale nr.1-85/2017

18. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află cauza penală de învinuire a dlui Iurie Hîrbu de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 307 alin.(2) lit.c) [*Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii soldată cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

19. În cadrul examinării cauzei, dna avocat Svetlana Coșneanu a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

20. Prin încheierea din 19 noiembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

4. Circumstanțele cauzei penale nr.1-86/2017

21. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află cauza penală de învinuire a dlui Serghei Gubenco de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 307 alin.(2) lit.c) [*Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii soldată cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

22. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Gheorghe Ulianovschi a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

23. Prin încheierea din 26 noiembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

5. Circumstanțele cauzei penale nr.1-74/2017

24. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află cauza penală de învinuire a dnei Liliana Andrieș de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 307 alin.(2) lit.c) [*Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii soldată cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

25. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Marin Afanas a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

26. Prin încheierea din 28 noiembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

6. Circumstanțele cauzei penale nr.1-103/2017

27. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află cauza penală de învinuire a dlui Gheorghe Marchitan de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 307 alin.(2) lit.c) [*Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii soldată cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

28. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Vadim Marchitan a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

29. Prin încheierea din 3 decembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

7. Circumstanțele cauzei penale nr.1-716/2017

30. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza penală de învinuire a dnei Aurica Us de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 307 alin.(2) lit.c) [*Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii soldată cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

31. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Igor Gargaun a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

32. Prin încheierea din 5 decembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

8. Circumstanțele cauzei penale nr.1-133/2017

33. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află cauza penală de învinuire a dlui Serghei Lebediuc de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 307 alin.(2) lit.c) [*Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii soldată cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

34. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Victor Mazniuc a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

35. Prin încheierea din 10 decembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

9. Circumstanțele cauzei penale nr.1-255/2017

36. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află cauza penală de învinuire a dlui Ștefan Nița de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 307 alin.(2) lit.c) [*Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii soldată cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

37. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Ivan Turceac a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

38. Prin încheierea din 11 decembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

10. Circumstanțele cauzei penale nr.1-35/2017

39. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află cauza penală de învinuire a dlui Igor Vornicescu de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 307 alin.(2) lit.c) [*Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii soldată cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

40. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Ion Malanciuc a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

41. Prin încheierea din 20 decembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

11. Circumstanțele cauzei penale nr.1-36/2017

42. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află cauza penală de învinuire a dlui Valeriu Gîscă de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 307 alin.(2) lit.c) [*Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii soldată cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

43. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Marcel Gîscă a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

44. Prin încheierea din 20 decembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

12. Circumstanțele cauzei penale nr.1-37/2017

45. Pe rolul Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, se află cauza penală de învinuire a dlui Gheorghe Gorun de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 307 alin.(2) lit.c) [*Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii soldată cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

46. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Igor Gargaun a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

47. Prin încheierea din 19 decembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

13. Circumstanțele cauzei penale nr.1-85/2018

48. Pe rolul Judecătorei Strășeni, sediul central, se află cauza penală de învinuire a dlui Iacob Timoș de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 327 alin.(2) lit.c) [*Abuzul de serviciu soldat cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

49. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Valentin Mocanu a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 327 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

50. Prin încheierea din 14 noiembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

14. Circumstanțele cauzei penale nr.1-909/2018

51. Pe rolul Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza penală de învinuire a dlui Ion Apostol de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 327 alin.(2) lit.c) [*Abuzul de serviciu soldat cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

52. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Vasile Nicoară a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 327 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

53. Prin încheierea din 22 noiembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

15. Circumstanțele cauzei penale nr.1-763/2015

54. Pe rolul Judecătorei Chișinău, sediul Centru, se află cauza penală de învinuire a dlui Oleg Toderiță de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 327 alin.(2) lit.c) [*Abuzul de serviciu soldat cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

55. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Alexandru Iachimciuc a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 327 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

56. Prin încheierea din 15 noiembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

16. Circumstanțele cauzei penale nr.1-805/2018

57. Pe rolul Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza penală de învinuire a dlui Serghei Popa de comiterea infracțiunilor prevăzute la articolul 327 alin.(2) lit.c) [*Abuzul de serviciu soldat cu urmări grave*] și 352¹ [*Falsul în declarații*] din [Codul penal](#).

58. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Marin Domete a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 327 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

59. Prin încheierea din 15 decembrie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

17. Circumstanțele cauzei penale nr.1ra-53/2019

60. Pe rolul Curții Supreme de Justiție se află recursul avocatului și cel al procurorului, depuse în cauza penală de învinuire a dlui Nicolae Vicol de comiterea, între altele, a infracțiunii prevăzute la articolul 327 alin.(2) lit.c) [*Abuzul de serviciu soldat cu urmări grave*] din [Codul penal](#).

61. În cadrul examinării recursurilor, dl avocat Vasile Nicoară a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 327 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

62. Prin încheierea din 29 ianuarie 2019, Curtea Supremă de Justiție a admis ridicarea excepției de

neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

18. Circumstanțele cauzei penale nr. 1a-1948/2018

63. Pe rolul Curții de Apel Chișinău se află apelul depus împotriva sentinței de condamnare a dlor Stepan Peca, Iurie Paladi, Stanislav Ganenco și Serghei Chițanu pentru comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 329 alin.(2) lit.b) din [Codul penal](#) [*Neglijența în serviciu care a cauzat urmări grave*].

64. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Constantin Lazari a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) și a literei b) din alin.(2) al aceluiași articol din [Codul penal](#).

65. Prin încheierea din 14 februarie 2019, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

19. Circumstanțele cauzei penale nr. 1-296/2018

66. Pe rolul Judecătoriei Edineț, sediul central, se află cauza penală de învinuire a dlui Mihail Bahanovschi de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 329 alin.(2) lit.b) din [Codul penal](#) [*Neglijența în serviciu care a cauzat urmări grave*].

67. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Nicolae Baban a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 329 alin.(2) din [Codul penal](#).

68. Prin încheierea din 12 martie 2019, Judecătoria Edineț, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

20. Circumstanțele cauzei penale nr. 1-128/2018

69. Pe rolul Judecătoriei Soroca, sediul Florești, se află cauza penală de învinuire a dnei Vera Brumă de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 329 alin.(2) lit.b) din [Codul penal](#) [*Neglijența în serviciu care a cauzat urmări grave*].

70. În cadrul ședinței de judecată din 5 martie 2019, dl avocat Sergiu Guțu a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 329 alin.(2) din [Codul penal](#).

71. Prin încheierea din 12 martie 2019, Judecătoria Soroca, sediul Florești, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

21. Circumstanțele cauzei penale nr. 1-1360/2019

72. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza penală de învinuire a dlui Lilian Petica de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 329 alin.(2) lit.b) din [Codul penal](#) [*Neglijența în serviciu care a cauzat urmări grave*].

73. În cadrul ședinței de judecată din 12 iunie 2019, dl avocat Vitalie Tihon a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 329 alin.(2) din [Codul penal](#).

74. Prin încheierea din 12 iunie 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

22. Circumstanțele cauzei penale nr. 1-689/2017

75. Pe rolul Judecătoriei Bălți, sediul central, se află cauza penală de învinuire a dlui Alexandru Guțu de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 335 alin.(1¹) din [Codul penal](#) [*Abuzul de serviciu în domeniul privat soldat cu urmări grave*].

76. În cadrul ședinței de judecată din 15 mai 2019, dl avocat Vitalie Șleahțișki a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 335 alin.(1¹) din [Codul penal](#).

77. Prin încheierea din 21 mai 2019, Judecătoria Bălți, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

23. Circumstanțele cauzei penale nr. 1-325/2019

78. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza penală de învinuire a dlui Ghenadie Bîrnaz de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 307 alin.(2) lit.c) [*Pronunțarea unei*

sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii soldată cu urmări grave] din [Codul penal](#)

79. În cadrul ședinței de judecată din 3 septembrie 2019, dl judecător Eugeniu Beșelea a ridicat din oficiu excepția de neconstituționalitate a articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#).

80. Prin încheierea din 3 septembrie 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

81. Prevederile relevante ale [Constituției](#) sunt următoarele:

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

82. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova, adoptat prin [Legea nr.985 din 18 aprilie 2002](#), sunt următoarele:

Articolul 3

Principiul legalității

„(1) Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei infracțiuni, nici supus unei pedepse penale, decât în baza unei hotărâri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală.

(2) Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise.”

Articolul 189

Șantajul

„(1) Șantajul, adică cererea de a se transmite bunurile proprietarului, posesorului sau deținătorului ori dreptul asupra acestora sau de a săvârși alte acțiuni cu caracter patrimonial, amenințând cu violență persoana, rudele sau apropiații acesteia, cu răspândirea unor știri defăimătoare despre ele, cu deteriorarea sau cu distrugerea bunurilor proprietarului, posesorului, deținătorului ori cu răpirea proprietarului, posesorului, deținătorului, a rudelor sau a apropiaților acestora,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 750 la 950 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 5 ani.

[...]”

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2):

[...]”

f) **soldate cu alte urmări grave,**

se pedepesc cu închisoare de la 7 la 10 ani cu amendă în mărime de la 1850 la 2350 unități convenționale.

[...]”

Articolul 307

Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii

„(1) Pronunțarea cu bună-știință de către judecător a unei hotărâri, sentințe, decizii sau încheieri contrare legii

se pedepsește cu amendă în sumă de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

(2) Aceeași acțiune:

[...]”

c) soldată cu urmări grave

se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.”

Articolul 327

Abuzul de putere sau abuzul de serviciu

„(1) Folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile [...] drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(2) Aceeași acțiune:

[...]

c) soldată cu urmări grave

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.

[...].”

Articolul 329

Neglijența în serviciu

„(1) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari **intereselor publice sau** drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,

se pedepsește cu amendă în mărime de până la 850 unități convenționale sau cu închisoare de până la 2 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(2) Aceleași acțiuni care au provocat:

a) decesul unei persoane;

b) **alte urmări grave**

se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.”

Articolul 335

Abuzul de serviciu

„(1) Folosirea intenționată de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau o altă organizație nestatală ori care lucrează pentru o astfel de organizație a situației de serviciu, a bunurilor organizației în interes material, în alte interese personale sau în interesul terților, direct ori indirect, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(1¹) Acțiunile prevăzute la alin.(1), **soldate cu urmări grave**,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

[...].”

83. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale sunt următoarele:

Articolul 7

Nicio pedeapsă fără lege

„1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii. [...]”

ÎN DREPT

A. ADMISIBILITATEA

84. În Decizia sa din 19 iunie 2019, Curtea a constatat respectarea condițiilor de admisibilitate a excepțiilor de neconstituționalitate.

85. Curtea a reținut că obiectele excepțiilor de neconstituționalitate sunt articolele 307 alin.(2) lit.c), 327 alin.(2) lit.c), 329 alin.(2) lit.b), 335 alin.(1¹), precum și textul „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#), norme legale în baza cărora sunt judecate cauzele penale în care s-au ridicat excepțiile de neconstituționalitate. De asemenea, obiect al prezentei cauze este și articolul 189 alin.(3) lit.f) din [Codul penal](#) contestat de către deputatul, dl Vladimir Bolea. Verificarea constituționalității acestui tip de acte normative ține de competența ratione materiae a Curții, potrivit articolului 135 alin.(1) lit.a) din [Constituție](#).

86. Sesizările au fost formulate de către subiectele cărora li s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin.(1) literele a) și g) din [Constituție](#).

87. Cu privire la condiția referitoare la existența unei hotărâri a Curții prin care prevederile contestate au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, Curtea a observat că, în [Hotărârea nr.22 din 1 octombrie 2018](#), ea a verificat constituționalitatea textului „soldate cu urmări grave” de la articolul 328 alin.(3) lit.d) din [Codul penal](#), pe care l-a declarat neconstituțional. Cu toate acestea, având în vedere faptul că texte similare cu „soldată cu urmări grave” sunt conținute și de articolele 189 alin.(3) lit.f), 307 alin.(2) lit.c), 327 alin.(2) lit.c), 329 alin.(2) lit.b) și 335 alin.(1¹) din [Codul penal](#), Curtea a considerat că trebuie să examineze aceste excepții de neconstituționalitate în fond.

88. Cu privire la critica referitoare la textul „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#), Curtea a observat că, în [Hotărârile nr.22 din 27 iunie 2017](#) și [nr.33 din 7 decembrie 2017](#), ea a verificat constituționalitatea textului „intereselor publice” de la articolele 327 alin.(1) și 328 alin.(1) din [Codul penal](#), pe care l-a declarat neconstituțional, în cazul ambelor articole. Având în vedere faptul că textul „intereselor publice sau” este conținut și de articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#), Curtea a decis să examineze și acest capăt de sesizare.

89. Autorii excepțiilor au susținut, în principal, că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin.(2), 22 și 23 din [Constituție](#).

90. Având în vedere faptul că articolele 1 alin.(3) și 22 din [Constituție](#) garantează principiul legalității incriminării și pedepsei penale, iar articolul 23 din [Constituție](#) stabilește exigențele referitoare la calitatea legii, Curtea a reținut că normele constituționale invocate de către autorii excepțiilor sunt incidente în prezenta cauză.

91. Prin urmare, Curtea a considerat că textele „soldată cu urmări grave” de la articolele 189 alin.(3) lit.f), 307 alin.(2) lit.c), 327 alin.(2) lit.c), textul „Acțiunile prevăzute la alin.(1), soldate cu urmări grave” din art.335 alin.(1¹), textul „alte urmări grave” din art.329 alin.(2) lit.b), precum și textul „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#) trebuie examinate prin prisma prevederilor articolelor 1 alin.(3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin.(2) din [Constituție](#).

92. Cu privire la cererea dlui avocat Gheorghe Ulianovschi din 15 octombrie 2019 (a se vedea *supra* §8), Curtea menționează că aceasta nu poate fi considerată o excepție de neconstituționalitate. Curtea explică faptul că părțile la un proces de judecată sau reprezentanții lor ar putea ridica excepția de neconstituționalitate doar prin intermediul instanței de judecată și doar dacă sunt respectate condițiile stabilite în [HCC nr.2 din 9 februarie 2016](#) [i.e. obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din [Constituție](#); excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate]. Totodată, Curtea poate pronunța o hotărâre și în privința altor prevederi

normative a căror constituționalitate depinde în întregime sau parțial de constituționalitatea dispozițiilor contestate [a se vedea articolul 6 alin.(3) din [Codul jurisdicției constituționale](#)]. Totuși, în cazul de față, Curtea consideră că constituționalitatea articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#) nu depinde în întregime sau parțial de constituționalitatea alineatului (1) al aceluiași articol. Mai mult, Curtea s-a pronunțat anterior asupra faptului dacă judecătorul ar putea fi tras la răspundere penală pentru pronunțarea cu bună-știință a unei hotărâri, sentințe, decizii sau încheieri contrare legii. În acest sens, Curtea a conchis că răspunderea penală a judecătorului în baza articolului 307 din [Codul penal](#) poate fi compatibilă cu principiul independenței judecătorului doar în urma unei interpretări restrictive și doar în baza unor probe incontestabile, care ar demonstra intenția judecătorului în emiterea actului judecătoresc contrar legii (a se vedea [HCC nr.12 din 28 martie 2017](#), §92). Prin urmare, Curtea nu identifică vreun motiv pentru a verifica constituționalitatea alin.(1) al art.307 Cod penal concomitent cu verificarea constituționalității alin.(2) lit.b) al aceluiași articol.

B. FONDUL CAUZEI

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLELOR 1 ALIN.(3) ȘI 22, COROBORATE CU ARTICOLUL 23 ALIN.(2) DIN [CONSTITUȚIE](#)

1. Argumentele autorilor sesizărilor

93. În motivarea excepțiilor de neconstituționalitate și a sesizării depuse de către deputatul în Parlament, autorii au susținut că noțiunea comună utilizată în articolele 189 alin.(3) lit.f), 307 alin.(2) lit.c), 327 alin.(2) lit.c), 329 alin.(2) lit.b) și 335 alin.(1¹) din [Codul penal](#) – „urmări grave” – nu corespunde exigențelor calității legii penale, fiind în contradicție cu articole 1 alin.(3), 22 și 23 din [Constituție](#). Legea nu stabilește semnificația noțiunii „urmări grave”. Semnificația acesteia ar fi stabilită, în practică, printr-o interpretare subiectivă și discreționară a organului de urmărire penală și a instanței de judecată, fapt care generează abuzuri din partea celor dotați cu competența aplicării legii penale.

94. Autorii excepțiilor de neconstituționalitate au menționat că, de vreme ce „urmare gravă” este o circumstanță care agravează și sporește pedeapsa, aceasta ar trebui să fie formulată cu o precizie mai înaltă.

95. De asemenea, unii autori au invocat că experți din cadrul Consiliului Europei au realizat expertize ale Codului penal și au conchis că noțiunile de „urmări grave” și de „alte urmări grave” urmează a fi excluse din Cod.

96. Aceleași argumente au fost invocate și cu privire la pretinsa neconstituționalitate a textului „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#).

Argumentele autorităților

97. Opinia Guvernului a fost redată în ședința publică a Curții de către dl Laurențiu Hadîrcă, secretar de stat în cadrul Ministerului Justiției. În particular, reprezentantul Guvernului a menționat că prevederile contestate sunt previzibile, pentru că în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.7 din 15 mai 2017 cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, precum și neglijența în serviciu s-a explicat ce semnifică noțiunea de „interes public” și noțiunea de „urmări grave”. Astfel, reprezentantul Guvernului a concluzionat că prevederile contestate sunt constituționale.

98. În opinia sa scrisă, Președintele Republicii Moldova a menționat că dispozițiile legale contestate din [Codul penal](#) sunt similare cu cele ale articolului 328 alin.(3) lit.d) din Cod – declarate neconstituționale prin [Hotărârea nr.22 din 1 octombrie 2018](#). Astfel, Președintele susține că raționamentele și considerentele din [Hotărârea nr.22 din 1 octombrie 2018](#) sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, în privința normelor contestate în această cauză.

99. De asemenea, în opinia Președintelui Republicii Moldova, noțiunea de „interese publice” utilizată la articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#) este una generală, care nu poate fi definită. Astfel, aceasta contravine articolelor 1 alin.(3), 22 și 23 din [Constituție](#).

100. Mai mult, Președintele Republicii Moldova a subliniat că, în [Codul penal](#) sunt prevăzute aproximativ 55 de norme care agravează răspunderea penală în funcție de prezența semnului calificativ „urmări grave” sau „alte urmări grave”. Sub acest aspect, Președintele Republicii Moldova a chemat

Curtea să emită o Adresă către Parlament, în vederea revizuirii acestor sintagme din [Codul penal](#).

101. Parlamentul a menționat că ține de competența Curții Constituționale să verifice dacă prevederile contestate sunt constituționale și a considerat că este oportună examinarea de către Curte a acestora, în vederea identificării unor soluții de îmbunătățire a legii penale. De asemenea, Parlamentul a susținut că, având în vedere că sesizările în discuție privesc aceeași problemă, Curtea ar trebui să le conexeze într-un singur dosar, în baza articolului 43 din [Codul jurisdicției constituționale](#).

102. Consiliul Superior al Magistraturii a menționat, în opinia sa scrisă, că prevederile legale contestate nu sunt conforme cu exigențele calității legii penale. În motivarea opiniei sale, Consiliul Superior al Magistraturii a făcut trimitere la [Hotărârea nr.22 din 1 octombrie 2018](#), prin care noțiunea de „soldată cu urmări grave” din articolul 328 alin.(3) lit.d) din [Codul penal](#) a fost declarată neconstituțională, și a chemat Curtea să procedeze de o manieră similară în acest caz.

103. În opinia sa, Procuratura Generală a invocat că [Hotărârea nr.22 din 1 octombrie 2018](#) prin care noțiunea de „soldată cu urmări grave” din articolul 328 alin.(3) lit.d) din [Codul penal](#) a fost declarată neconstituțională, trebuie aplicată și în privința normelor contestate în această cauză. În acest sens, Procuratura Generală a reamintit că odată cu adoptarea [Hotărârii nr.22 din 1 octombrie 2018](#) Curtea a emis o Adresă către Parlament în vederea stabilirii în legea penală, în mod expres și cu exactitate, a urmărilor care pot fi calificate drept „urmări grave”.

3. Aprecieri Curții

3.1. Principii generale

104. Curtea reamintește că preeminența dreptului presupune, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de către Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §41).

105. În special în materie penală, dispozițiile articolului 22 din [Constituție](#), împreună cu prevederile articolului 7 din [Convenția Europeană a Drepturilor Omului](#), garantează principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).

106. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că articolul 7 din [Convenție](#) trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmăririi penale, a condamnării și a sancționării arbitrare a persoanei (*Rohlena v. Cehia* [MC], 27 ianuarie 2015, §50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, §153; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, §45). Această afirmație este valabilă și în contextul articolului 22 din [Constituție](#).

107. În acest sens, Curtea constată că principiul legalității incriminării și a pedepsei penale presupune, prin definiție, că nicio faptă nu poate fi considerată infracțiune dacă nu există o lege care să o prevadă (*nullum crimen sine lege*) și că pedepsele nu pot fi aplicate dacă nu sunt prevăzute de lege (*nulla poena sine lege*). Legalitatea incriminării și a pedepsei reprezintă principala garanție a certitudinii juridice a persoanei în materie penală.

108. Curtea a reținut că principiul în discuție are consecințe atât pentru activitatea de elaborare a normelor penale, cât și pentru procesul aplicării acestora. Altfel spus, acesta este obligatoriu deopotrivă pentru legislator și pentru judecător. În activitatea legislativă, principiul legalității incriminării și a pedepsei intervine atât sub aspect material, cât și sub aspect formal. Sub aspect material, acest principiu îi impune legislatorului două obligații fundamentale: (1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și pedepsele aferente; și (2) să redacteze textul legal cu suficientă claritate, pentru ca orice persoană să poată realiza care sunt acțiunile sau inacțiunile care intră sub incidența acestuia. Aspectul formal se referă la obligația adoptării normelor penale ca legi organice, potrivit articolului 72 alin.(3) lit.n) din [Constituție](#) ([HCC nr.12 din 14 mai 2018](#), §§35, 36).

109. Pe de altă parte, principiul analizat le impune subiectelor care au competența aplicării legii penale două obligații esențiale: interpretarea strictă a legii penale și interzicerea analogiei în defavoarea persoanei și, respectiv, interzicerea aplicării retroactive a legii penale, cu excepția legii penale mai favorabile ([HCC nr.12 din 14 mai 2018](#), §37).

110. Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, *i.e.* ca aceasta să fie accesibilă și previzibilă (*Rohlena v. Cehia* [MC], 27 ianuarie 2015, §50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, §154;

Koprivnikar v. Slovenia, 24 ianuarie 2017, §48). De altfel, Curtea notează că și articolul 23 alin.(2) din [Constituție](#) implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

111. Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată dispune de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, §68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din [Constituție](#), legea publicându-se în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

112. La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (*Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, §47).

113. Totuși, Curtea Europeană a menționat că, deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă (*Del Rio Prada v. Spania* [MC], 21 octombrie 2013, §§92, 93). Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele în schimbare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mică măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practică (*Kokkinakis v. Grecia*, 25 mai 1993, §40). Pe de altă parte, utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acesteia cu exigențele clarității și previzibilității, în privința efectelor sale (*Liivik v. Estonia*, 25 iunie 2009, §§96–104).

114. Cu privire la clarificarea normelor juridice, Curtea Europeană a reținut că dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul procesului de creare a dreptului este o parte bine-consolidată și necesară a tradiției juridice în statele-părți la [Convenție](#). Articolul 7 din Convenție nu poate fi citit ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale prin intermediul interpretării judiciare de la caz la caz, cu condiția ca evoluția care rezultă să fie conformă cu esența infracțiunii și să fie previzibilă în mod rezonabil (*Kononov v. Letonia* [MC], 17 mai 2010 §185). Atunci când examinează previzibilitatea unei norme penale, Curtea Europeană trebuie să se asigure dacă interpretarea judiciară a legii penale a continuat pur și simplu o linie perceptibilă a dezvoltării jurisprudențiale (*Dragotoniū și Militaru-Pidhorni v. România*, 24 mai 2007, §44).

115. În orice caz, instanțele de judecată nu sunt îndreptățite să recurgă la o interpretare extensivă defavorabilă a legii penale sau la o aplicare defavorabilă prin analogie (a se vedea *Navalnye v. Rusia*, 17 octombrie 2017. §68). O asemenea abordare este interzisă de articolul 22 din [Constituție](#) și de articolul 7 din [Convenția Europeană](#). În consecință, cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interzicerea analogiei defavorabile în aplicarea legii penale urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

116. De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, §66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești ([HCC nr.28 din 23 noiembrie 2015](#), §61).

3.2. *Aplicarea principiilor în prezenta cauză*

3.2.1. *Cu privire la critica noțiunii de „urmări grave”*

117. Curtea a examinat în Hotărârea nr.22 din 1 octombrie 2018 dacă textul „soldate cu urmări grave” de la articolul 328 alin.(3) lit.d) din [Codul penal](#) corespunde exigențelor legalității incriminării și pedepsei penale, precum și accesibilității și clarității legii penale, așa cum sunt acestea prevăzute de articolele 1 alin.(3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin.(2) din [Constituție](#). Având în vedere faptul că noțiunea de „urmări grave” este conținută și de articolele 189 alin.(3) lit.f), 307 alin.(2) lit.c), 327 alin.(2) lit.c), 329 alin.(2) lit.b) și 335 alin.(1¹) din [Codul penal](#), Curtea va examina constituționalitatea acestei sintagme prin prisma testului stabilit în Hotărârea sa nr.22 din 1 octombrie 2018.

118. Cu privire la condiția accesibilității, Curtea menționează că publicul larg are acces la [Codul penal](#), acesta fiind publicat în Monitorul Oficial. Aici operează prezumția cunoașterii legii, care decurge

din principiul general de drept *nemo censetur ignorare legem*. Prin urmare, nu există niciun dubiu cu privire la faptul că dispozițiile examinate îndeplinesc condiția accesibilității, iar sarcina Curții este de a stabili dacă aceste prevederi sunt suficient de previzibile.

119. Cu titlu preliminar, Curtea observă că în jurisprudența Curții Europene s-a reținut că sfera de aplicare a conceptului de previzibilitate depinde în mare măsură de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care îl reglementează, precum și de numărul și statutul destinatarilor săi. Persoanele care au o activitate profesională trebuie să dea dovadă de o prudență mai mare în cadrul activității lor și este de așteptat ca acestea să-și asume riscurile inerente activității lor (*Sekmadienis Ltd. v. Lituania*, 30 ianuarie 2018, §65; *Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy v. Finlanda* [MC], 27 iunie 2017, §145).

120. Curtea observă că infracțiunea prevăzută la articolul 189 alin.(3) lit.f) din [Codul penal](#), în care se utilizează noțiunea de „urmări grave”, nu are un subiect calificat. Cu alte cuvinte, norma incriminatorie nu reclamă o calitate specială pentru a putea fi catalogat subiectul infracțiunii. În acest caz, gradul de previzibilitate al legii trebuie apreciat în lumina standardului „experienței juridice obișnuite”.

121. Curtea constată că în cazul articolului 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#) [infracțiuni contra justiției], subiect al infracțiunii poate fi doar judecătorul, iar în cazul articolelor 327 alin.(2) lit.c) și 329 alin.(2) lit.b) din [Codul penal](#) [infracțiuni care atentează la buna-desfășurare a activității din sfera publică] – orice persoană publică, în sensul articolului 123 alin.(2) din Cod.

122. În cazul articolului 335 alin.(1¹) din [Codul penal](#), legislatorul a prevăzut că subiect al infracțiunii poate fi persoana care gestionează o organizație comercială, obștească sau o altă organizație nestatală ori care lucrează pentru o astfel de organizație. Având în vedere faptul că aceste norme sunt aplicabile în privința unor diverse activități profesionale, gradul lor de previzibilitate trebuie apreciat, de asemenea, în lumina standardului „experienței juridice obișnuite”.

123. Totuși, Curtea observă că nu există repere fixe în legea penală în funcție de care să poată fi apreciat conținutul noțiunii de „urmări grave” utilizată în aceste articole din Codul penal. De asemenea, legea nu stabilește niciun criteriu material care să cuantifice „gravitatea” urmării prejudiciabile. De altfel, calificarea urmărilor infracțiunii ca fiind „grave” are implicații majore în privința agravării răspunderii penale a făptuitorului. Această concluzie decurge din compararea sancțiunilor infracțiunilor tip în care nu este prevăzut semnul calificativ „urmări grave” și infracțiunile agravate care prevăd această noțiune.

124. Mai mult, Curtea menționează că jurisprudența în materie nu a dezvoltat pentru noțiunea criticată un înțeles exact care să constituie un reper în funcție de care să poată fi apreciat conținutul acesteia și, prin urmare, articolele 189 alin.(3) lit.f), 307 alin.(2) lit.c), 327 alin.(2) lit.c), 329 alin.(2) lit.b) și 335 alin.(1¹) din [Codul penal](#) sunt susceptibile de o interpretare extensivă defavorabilă făptuitorului. În acest sens, Curtea Europeană a reiterat în cauza *Prigală v. Republica Moldova*, 13 februarie 2018, §§38-40, că interpretarea extensivă defavorabilă constituie o încălcare a articolului 7 din [Convenția Europeană](#).

125. Astfel, chiar și în cazul infracțiunilor ale căror subiecte practică o anumită activitate profesională [în acest caz articolele 307 alin.(2) lit.c) și 335 alin.(1¹) din [Codul penal](#)] există riscul ca „gravitatea” să fie apreciată în baza unor criterii arbitrare și discreționare de către cei dotați cu competența aplicării legii penale (a se vedea, de exemplu, hotărârea Curții Europene în cauza *Oleksandr Volkov v. Ucraina* din 9 ianuarie 2013, §186, în care Curtea a constatat că formularea unei legi nu era suficient de clară pentru a le permite destinatarilor săi – judecători, adică persoane bine pregătite din punct de vedere juridic, să cunoască faptele care le pot angaja răspunderea disciplinară).

126. Având în vedere multitudinea semnificațiilor acestei sintagme, Curtea reține că destinatarul normei penale nu poate cunoaște care este acțiunea/inacțiunea prohibită, astfel încât să-și adapteze conduita în mod corespunzător. În practică, stabilirea acestora nu poate fi făcută de către cei competenți să aplice legea penală, decât în baza unor criterii lipsite de suport legal. Chiar dacă se face apel la consultanța de specialitate, destinatarul normei ar putea fi privat de posibilitatea conformării cu prevederile legale.

127. Așadar, în lipsa unor repere fixe stabilite în legea penală, calificarea urmărilor prejudiciabile

ale infracțiunii ca fiind „urmări grave” se face la discreția celor care aplică legea penală, justițiabilul aflându-se într-o stare de incertitudine juridică.

128. Rezumând cele enunțate *supra*, Curtea conchide că noțiunea de „urmări grave” conținută de articolele 189 alin.(3) lit.f), 307 alin.(2) lit.c), 327 alin.(2) lit.c), 329 alin.(2) lit.b) și 335 alin.(1¹) din [Codul penal](#) este formulată de o manieră imprecisă și neclară și le conferă autorităților care o aplică o marjă excesivă de discreție. Prin urmare, această sintagmă nu îndeplinește standardul calității legii penale, fiind contrară articolelor 1 alin.(3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin.(2) din [Constituție](#).

129. Totuși, Curtea menționează că, deși a constatat neconstituționalitatea noțiunii de „urmări grave” conținută de articolele menționate, acest fapt nu împiedică Parlamentul să-i precizeze întinderea și conținutul. De altfel, simpla eliminare a acesteia ar putea să nu ofere o protecție adecvată valorilor sociale ocrotite de legea penală atunci când prin comiterea unei infracțiuni se atentează la viața și sănătatea persoanei, precum și în cazul în care se provoacă prejudicii materiale semnificative.

130. Sub acest aspect, Curtea constată că, prin [Legea nr.277 din 18 decembrie 2008](#), Parlamentul a exclus sintagma „urmări grave” din textul unor articole din Codul penal și a substituit-o cu texte clare și previzibile. De exemplu, noțiunea de „urmări grave” de la articolul 215 din [Codul penal](#) [*răspândirea bolilor epidemice*] a fost substituită cu următorul text: *vătămarea gravă sau medie a sănătății sau cu decesul persoanei*. Modificări similare au intervenit și în textul articolului 197 alin.(2) din [Codul penal](#) [*distrugerea sau deteriorarea intenționată a bunurilor*]. În Nota informativă la proiectul Legii în discuție, autorii acesteia au susținut că menținerea în [Codul penal](#) a noțiunii de „urmări grave” contravine principiului legalității și previzibilității legii penale. De asemenea, s-a menționat că era necesară stabilirea exhaustivă a urmărilor grave care pot surveni ca urmare a comiterii unei infracțiuni. Curtea nu poate constata niciun motiv pertinent cu privire la modificarea de către Parlament doar a acestor articole, pentru că raționamentele indicate în Nota informativă erau valabile pentru toate articolele din Codul penal care cuprindeau noțiunea de „urmări grave”.

131. Prin urmare, Curtea va emite o Adresă către Parlament în vederea stabilirii în legea penală, cu exactitate, a urmărilor care pot fi calificate drept „urmări grave” în contextul tuturor infracțiunilor din [Codul penal](#).

132. De asemenea, Curtea reține că, în vederea realizării scopului legii penale, în cauzele aflate pe rolul instanțelor de judecată nu este exclusă posibilitatea aplicării sancțiunilor infracțiunilor tip de la articolele 189, 307, 327, 329 și 335 din [Codul penal](#), în care nu este utilizat semnul calificativ „urmări grave”. Mai mult, nu este exclusă posibilitatea aplicării regulilor concursului de infracțiuni, în eventualitatea în care în anumite cauze o „urmare gravă” constituie o urmare prejudiciabilă a unei infracțiuni distincte [e.g. decesul unei persoane – articolul 149 din [Codul penal](#) (*Lipsirea de viață din imprudență*); vătămări corporale – articolul 157 (*Vătămarea gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății cauzată din imprudență*)].

3.2.2. Cu privire la critica de neconstituționalitate a textului „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#)

133. Curtea reamintește că anterior a declarat neconstituțional textul „intereselor publice” din articolele 327 alin.(1) și 328 alin.(1) din [Codul penal](#) (a se vedea [HCC nr.22 din 27 iunie 2017](#) și [HCC nr.33 din 7 decembrie 2017](#)).

134. Curtea observă că noțiunea de „interes public” este redată, între altele, în art.3 din [Legea integrității nr.82 din 25 mai 2017](#) (*i.e.* interes general de dezvoltare a bunăstării societății în ansamblu și de realizare a intereselor private legitime, garantat prin funcționarea entităților publice și private, precum și prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților date în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor), în art.2 din [Legea nr.16 din 15 februarie 2008](#) cu privire la conflictul de interese (*i.e.* interesul general al societății ca persoanele care dețin funcții publice să ia, în îndeplinirea atribuțiilor lor de serviciu, decizii imparțiale și legitime), precum și în Codul administrativ. Totuși, Curtea constată că o astfel de definiție nu se regăsește și în legea penală.

135. Prin urmare, Curtea reiterează că legea penală nu conține criterii clare și previzibile pentru aprecierea, în mod concret, a impactului acțiunilor unei persoane în privința unei valori abstracte cum

este „interesul public” ([HCC nr.33 din 7 decembrie 2017](#), §108).

136. Sub acest aspect, Curtea a făcut referire la jurisprudența Curții Europene din cazul *Liivik v. Estonia*, 25 iunie 2009, §§100-101, în care s-a reținut că criteriile utilizate de instanțele naționale în vederea stabilirii provocării unui prejudiciu „considerabil intereselor statului” de către reclamant și a incompatibilității acțiunilor cu „interesul general al dreptății” erau prea vagi. Curtea Europeană nu a fost convinsă că persoana ar fi putut să prevadă în mod rezonabil riscul de a fi acuzată și condamnată pentru faptul că prin acțiunile sale a provocat daune semnificative intereselor statului, de vreme ce norma penală implica utilizarea unor noțiuni largi și a unor criterii vagi.

137. Având în vedere caracterul abstract al sintagmei contestate, Curtea a constatat că textul „interesului public” de la articolul 329 din [Codul penal](#) este susceptibil de o interpretare extensivă defavorabilă în cazul făptuitorului. Interpretarea extensivă defavorabilă constituie o încălcare a principiului legalității incriminării și al legalității pedepsei.

138. În lipsa unor repere fixe stabilite în legea penală, calificarea urmărilor prejudiciabile ale infracțiunii de neglijență în serviciu pentru „interesul public” se face la discreția celor care aplică legea penală, justițiabilul aflându-se într-o stare de incertitudine juridică. Astfel, Curtea reține că atât soluția, cât și considerentele din [Hotărârile nr.22 din 27 iunie 2017](#) și [nr.33 din 7 decembrie 2017](#) sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, și în prezenta cauză.

139. Mai mult, Curtea reține că, în conformitate cu articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#), neglijența în serviciu constă în neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

140. Curtea observă că pentru aplicarea răspunderii în baza articolului 329 alin.(1) din [Codul penal](#) trebuie ca fapta comisă să cauzeze (i) daune în proporții mari (*i.e.* care, potrivit articolului 126 din [Codul penal](#), depășesc 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul comiterii faptei) intereselor publice sau (ii) daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

141. Curtea constată că textul „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#) complică descrierea infracțiunii de neglijență în serviciu, fiind o sursă de incertitudine juridică (a se vedea, *mutatis mutandis*, [HCC nr.15 din 22 mai 2018](#), §68). Noțiunea de „interes public” este abstractă și nu asigură identificarea entității căreia îi sunt cauzate daunele, adică victima infracțiunii.

142. Prin urmare, textul „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#) nu îndeplinește standardul calității legii penale, fiind contrar articolelor 1 alin.(3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin.(2) din [Constituție](#).

143. Având în vedere constatările de la §141 și §142 din prezenta hotărâre, Curtea menționează că declararea neconstituțională a textului „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#) nu restrânge câmpul de aplicare al acestui articol. În acest sens, Curtea reține că expresia legală ce se menține [daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice] protejează toate eventualele victime ale faptei de neglijență în serviciu, avându-se în vedere că persoanele juridice pot fi de drept public sau de drept privat (a se vedea articolul 173 din Codul civil). Astfel, rezultă în mod rezonabil că eventualele daune materiale cauzate intereselor publice s-ar putea regăsi în categoria daunelor cauzate drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice de drept public.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin.(1) literele a) și g) și 140 din [Constituție](#), 26 din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#), 6, 61, 62 lit.a) și e) și 68 din [Codul jurisdicției constituționale](#), Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. Se admit excepțiile de neconstituționalitate a textului „soldată cu urmări grave” din articolul 307 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#), ridicate de către dl avocat Igor Gargaun, în dosarul nr.1-716/2017; de către dl judecător Eugeniu Beșelea, în dosarul nr.1-325/2019, aflate pe rolul Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani; de către dl avocat Gheorghe Ulianovschi, în dosarele nr.1-187/2017 și nr.1-86/2017; de către

dl Mihail Moraru, inculpat în dosarul nr.1-84/2017; de către dna avocat Svetlana Coșneanu, în dosarul nr.1-85/2017; de către dl avocat Marin Afanas, în dosarul nr.1-74/2017; de către dl avocat Vadim Marchitan, în dosarul nr.1-103/2017; de către dl avocat Victor Mazniuc, în dosarul nr.1-133/2017; de către dl avocat Ivan Turceac, în dosarul nr.1-255/2017; de către dl avocat Ion Malanciuc, în dosarul nr.1-35/2017, și de către dl avocat Marcel Gîscă, în dosarul nr.1-36/2017, aflate pe rolul Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. *Se admit* excepțiile de neconstituționalitate a textului „soldată cu urmări grave” din articolul 327 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#), ridicate de către dl avocat Valentin Mocanu, în dosarul nr.1-85/2018, pendinte la Judecătoria Strășeni, sediul central; de către dl avocat Alexandru Iachimciuc, în dosarul nr.1-763/2015, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, de către dl avocat Marin Domente, în dosarul nr.1-805/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, și de către dl avocat Vasile Nicoară, în dosarul nr.1-909/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, și în dosarul nr.1ra-53/2019, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

3. *Se admite* excepția de neconstituționalitate a textului „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) și a textului „alte urmări grave” din articolul 329 alin.(2) lit.b) din [Codul penal](#), ridicată de către dl avocat Constantin Lazari, în dosarul nr.1a-1948/2018, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

4. *Se admit* excepțiile de neconstituționalitate a textului „alte urmări grave” din articolul 329 alin.(2) lit.b) din [Codul penal](#), ridicate de către dl avocat Nicolae Baban, în dosarul nr.1-296/2018, pendinte la Judecătoria Edineț, sediul central; de către dl avocat Sergiu Guțu, în dosarul nr.1-128/2018, pendinte la Judecătoria Soroca, sediul Florești, și de către dl avocat Vitalie Tihon, în dosarul nr.1-1360/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

5. *Se admite* excepția de neconstituționalitate a textului „Acțiunile prevăzute la alin.(1), soldate cu urmări grave” din articolul 335 alin.(1¹) din [Codul penal](#), ridicată de către dl avocat Vitalie Șleahțițki, în dosarul nr.1-689/2017, aflat pe rolul Judecătoria Bălți, sediul central.

6. *Se admite* sesizarea dlui Vladimir Bolea, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, cu privire la controlul constituționalității textului „soldate cu alte urmări grave” din articolul 189 alin.(3) lit.f) din [Codul penal](#).

7. *Se declară neconstituționale:*

- textul „soldate cu alte urmări grave” din articolul 189 alin.(3) lit.f) din [Codul penal](#);
- textul „soldată cu urmări grave” din articolele 307 alin.(2) lit.c) și 327 alin.(2) lit.c) din [Codul penal](#);
- textul „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#);
- textul „alte urmări grave” din articolul 329 alin.(2) lit.b) din [Codul penal](#);
- textul „acțiunile prevăzute la alin.(1), soldate cu urmări grave” din articolul 335 alin.(1¹) din [Codul penal](#).

8. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTE

Vladimir ȚURCAN

Nr.24. Chișinău, 17 octombrie 2019.

PCC-01/151g-24

Chișinău, 17 octombrie 2019
Doamnei Zinaida Greceanîi,
Președinte al Parlamentului Republicii Moldova

ADRESĂ

Prin Hotărârea nr.24 din 17 octombrie 2019, Curtea Constituțională a declarat neconstituționale următoarele texte din [Codul penal](#): „soldate cu alte urmări grave” din articolul 189 alin.(3), „soldată cu

urmări grave” din articolele 307 alin.(2) lit.c) și 327 alin.(2) lit.c), „alte urmări grave” din articolul 329 alin.(2) lit.b), „acțiunile prevăzute la alin.(1), soldate cu urmări grave” din articolul 335 alin.(1¹).

Curtea a reținut că nu există repere fixe în legea penală care ar defini noțiunea de „urmări grave” utilizată în articolele 189 alin.(3) lit.f), 307 alin.(2) lit.c), 327 alin.(2) lit.c), 329 alin.(2) lit.b) și 335 alin.(1¹) din [Codul penal](#). De asemenea, legea nu stabilește niciun criteriu material care să cuantifice „gravitatea” urmării prejudiciabile. De altfel, calificarea urmărilor infracțiunii ca fiind „urmări grave” are implicații majore în privința agravării răspunderii penale a făptuitorului.

Totuși, Curtea a menționat că, deși a constatat neconstituționalitatea noțiunii de „urmări grave” conținută de articolele menționate, acest fapt nu împiedică Parlamentul să-i precizeze întinderea și conținutul, astfel încât să asigure o protecție adecvată valorilor sociale ocrotite de legea penală.

Sub acest aspect, Curtea a constatat că prin [Legea nr.277 din 18 decembrie 2008](#), Parlamentul a exclus sintagma „urmări grave” din textul unor articole din [Codul penal](#) și a substituit-o cu texte clare și previzibile. De exemplu, noțiunea de „urmări grave” de la articolul 215 din [Codul penal](#) [*răspândirea bolilor epidemice*] a fost substituită cu următorul text: *vătămarea gravă sau medie a sănătății sau cu decesul persoanei*. Modificări similare au intervenit și în textul articolului 197 alin.(2) din [Codul penal](#) [*distrugerea sau deteriorarea intenționată a bunurilor*]. În Nota informativă la proiectul Legii în discuție, autorii acesteia au susținut că menținerea în Codul penal a noțiunii de „urmări grave” contravine principiului legalității și previzibilității legii penale. De asemenea, s-a menționat că era necesară stabilirea exhaustivă a urmărilor grave care pot surveni ca urmare a comiterii unei infracțiuni. Curtea nu a putut constata niciun motiv pertinent cu privire la modificarea de către Parlament doar a acestor articole, pentru că raționamentele indicate în Nota informativă erau valabile pentru toate articolele din Codul penal care cuprindeau noțiunea de „urmări grave”.

Prin Adresa anexată la Hotărârea nr.22 din 1 octombrie 2018, Curtea i-a semnalat Parlamentului că noțiunea de „urmări grave” se regăsește în mai multe articole ale Codului penal și a sugerat modificarea normelor penale în discuție, în conformitate cu principiul legalității incriminării. Până în prezent, această Adresă nu a fost pusă în executare.

De asemenea, prin Hotărârea nr.24 din 17 octombrie 2019, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#). Curtea a menționat că noțiunea de „interes public” este abstractă și nu asigură identificarea entității căreia îi sunt cauzate daunele în proporții mari [așa cum prevede articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#)], adică victima infracțiunii. În afară de aceasta, Curtea a reținut că expresia „daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice” din articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#) protejează toate eventualele victime ale faptei de neglijență în serviciu, avându-se în vedere că persoanele juridice pot fi de drept public sau de drept privat (a se vedea articolul 173 din Codul civil). Astfel, rezultă în mod rezonabil că eventualele daune materiale cauzate intereselor publice s-ar putea regăsi în categoria daunelor cauzate drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice de drept public, care gestionează un domeniu de interes public. În consecință, Curtea a constatat că textul „intereselor publice sau” din articolul 329 alin.(1) din [Codul penal](#) complică descrierea infracțiunii de neglijență în serviciu, fiind o sursă de incertitudine juridică.

Așadar, dată fiind omisiunea Parlamentului de a remedia aceste aspecte care perpetuează o stare de neconstituționalitate, precum și frecvența sesizărilor relative la această problemă, Curtea atrage atenția Parlamentului în privința necesității aducerii normelor penale în corespundere cu raționamentele expuse în hotărârea menționată.

În conformitate cu prevederile articolelor 28¹ din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#) și 79 din [Codul jurisdicției constituționale](#), Curtea îi solicită Parlamentului să examineze prezenta adresă și să-i fie comunicate rezultatele examinării acesteia în termenul prevăzut de lege.